

УДК 65.012.2.645

ПЛАНУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Поклонська Лілія Сергіївна, к.е.н., викладач кафедри економіки, управління підприємствами та логістики, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, м. Харків, Україна

Анотація — розглянуто сутність планування інноваційної діяльності підприємства. Виділено види планування інноваційної діяльності на підприємстві залежно від змісту, цілей і завдань. Розглянуто принципи планування інноваційної діяльності.

Ключові слова — інновації, інноваційне планування, планування, етапи планування, принципи планування.

Останнім часом головним завданням планування інноваційної діяльності стає прийняття і практичне здійснення управлінських рішень, а прогнозування, в свою чергу, створює необхідні умови для їхнього прийняття і дозволяє скорочувати кількість варіантних розробок при формуванні плану, підвищувати глибину і якість обґрунтування плану, моделювати можливі шляхи розвитку об'єкта прогнозу, намічати необхідні заходи щодо досягнення очікуваних результатів. Прогнозування спирається на маркетингові дослідження, в результаті проведення яких визначається актуальна потреба та потенційний споживач інновації. Ідентифікація потреби в інновації представляє собою її визначення і правильне формулювання, яке дозволить розробити комплекс заходів, які підвищують ефективність функціонування організації при задоволенні потреби в інновації [4].

Залежно від змісту, цілей і завдань розрізняють такі види планування інноваційної діяльності на підприємстві.

За тривалості планового періоду (горизонту планування) виділяють довгострокове (перспективне), середньострокове (понад один рік) і короткострокове (поточне) планування. Слід відрізнити перспективне планування від

ідентичного за формою прогнозування. Прогнозування є невід'ємним елементом планування та представляє собою метод, де можливі ситуації майбутнього описуються з наявних практичних даних і орієнтує поточні припущення щодо зміни розвитку об'єкта або процесу. Управлінські рішення, прийняті в сфері маркетингу, підприємництва, інвестування, інновацій і т.п., базується на оцінці подій, які відбудуться в майбутньому, тобто у своїй основі мають прогноз розвитку подій. Виявлення за допомогою прогнозу різних варіантів розвитку планованого об'єкта або процесу й обґрунтування вибору оптимального варіанту дозволяють розглядати прогнозування як один з етапів перспективного планування.

Середньострокове планування складається на період від одного року до п'яти років. Поточне планування здійснюється на період до одного року і включає піврічне, квартальне, місячне, тижневе (декадні) і добове (годинне) планування.

За важливості поставлених цілей, типу цілей, змісту планових рішень або обсягом залучених матеріальних ресурсів та інвестицій, розрізняють стратегічне, тактичне, оперативне, інвестиційне та бізнес-планування. Таким чином, до складу перспективного планування включено формування довгострокових планів, спрямованих на вирішення стратегічних завдань. Стратегічне планування – чітка орієнтація планування на ринкові потреби, облік ринку як головного чинника зовнішнього середовища. Будучи складовим елементом стратегічного управління, стратегічне планування – багатоетапний процес активного пошуку альтернативних варіантів, вибору кращого з них, побудови

на основі цього вибору загальної стратегії розвитку, формування спеціального механізму її реалізації.

Довгострокове планування будується переважно на екстраполяції сформованих тенденцій розвитку та введення в моделі планування оцінок майбутнього. Перенесення минулих закономірностей і структурних характеристик на майбутній розвиток – особливість і одночасно недолік даного підходу, тобто майбутні умови функціонування підприємства будуть більш сприятливі, ніж в минулому періоді. Основою стратегічного планування інноваційного підприємства вважається побудова дерева цілей і сценаріїв планування інноваційної діяльності підприємства, розробка планів на основі ситуаційних моделей, експертних і матричних оцінок варіантів господарської поведінки та ін [2].

Вчені виділяють такі принципи планування інноваційної діяльності, які доцільно використовувати на підприємстві [1, 3]:

принцип економічної і соціальної доцільності інновації;

принцип пріоритетності планування інновації;

принцип пріоритету споживача над виробником;

принцип комплексності та наступності планування;

принцип відповідності рівня матеріально-технічної бази вимогам, що ставляться до якості та конкурентоспроможності продукції;

принцип ефективності нововведень;

принцип стимулювання інноваційної діяльності;

принцип маркетингової спрямованості інновацій.

Найефективніші шляхи і способи реалізації стратегії розвитку вибирають у процесі тактичного планування інноваційної діяльності. Його основними завданнями є формування портфеля інноваційних проектів, упровадження яких забезпечить досягнення стратегічних цілей за оптимального використання ресурсних

можливостей організації і максимізації майбутніх доходів. Для цього складають продуктово-тематичні плани інновацій і здійснюють їх техніко-економічне обґрунтування. Реалізація відібраних інноваційних проектів в оптимальні терміни і в межах виділених ресурсів забезпечується розробленням оперативно-календарних планів, які водночас є засобом контролювання їх виконання [5].

Таким чином, планування інноваційної діяльності на підприємстві має бути комплексним, охоплювати взаємозалежні етапи та стратегії мають впливати одна з іншої, для більш ефективної діяльності.

Список використаної літератури

1. Бондаренко А.В. Принципы и методы планирования инноваций в судоремонте / А.В. Бондаренко. — Владивосток : Изд-во ДВГТУ, 2001. — № 129. — С. 30-34.
2. Горфинкель В. Я. Инновационное предпринимательство : учебник и практикум для бакалавриата и магистратуры / В. Я. Горфинкель, Т. Г. Попадюк ; под ред. В. Я. Горфинкеля, Т. Г. Попадюк. — М. : Издательство Юрайт, 2017. — 523 с.
3. Кириченко О.П. Специфіка планування та організації інноваційної діяльності на суднобудівних підприємствах // Економіка та управління підприємствами. Зб. наук. пр. НУК. — 2011. — №6. — С. 60-66.
4. Сімоненко Д.С. Проблеми планування інноваційної діяльності підприємства / Д.С. Сімоненко // Економічні інновації: Зб. наук. пр. — Одеса: ІПРЕЕД НАН України, 2009. — Вип. 38. С. 189-195.
5. Чухрай Н. І. управління інноваціями Навчальний посібник. / Н. І. Чухрай, Л. С. Лісовська. — Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. — 280 с.

Автори

Поклонська Лілія Сергіївна, к.е.н.,
викладач кафедри економіки, управління
підприємствами та логістики, Харківський
національний економічний університет імені
Семена Кузнеця, м. Харків, Україна
poklonskaya.lilia@gmail.com

Тези доповіді надійшли 25 січня 2018 року.

Опубліковано в авторській редакції.